

‘De advocatuur dreigt een hijgerig, neurotisch wereldje te worden’

Het adagium *Virtus nobilet* is vervangen door een nieuw devies: *vrije tijd adelt!* Maar geldt dat ook voor de advocatuur en de rechterlijke macht? Over de zoektocht naar het evenwicht tussen werk en vrije tijd.

Martine Goossens

Mr. Tjakko Knoop Pathuis (50), ex-partner bij Houthoff Buruma advocaten in Amsterdam. Knoop Pathuis en zijn vrouw Finette Jacobs wonen sinds kort in Crestet, Zuid Frankrijk.

Donderdagmorgen 10.00 uur, thuis bij Tjakko Knoop Pathuis in zijn woning in Amsterdam Zuid: “We zijn een paar weken in Nederland om dit appartement te verkopen. Daarna reizen we af naar Frankrijk, waar we een 17^e eeuwse wijnboerderij hebben gekocht: La Fontaine de Charambaud. Vorig jaar hebben we besloten ons permanent te vestigen in Crestet, een middeleeuws burchtstadje temidden van de wijngaarden aan de voet van de Mont Ventoux.

Foto: Chris van Houts

Ik ben bijna twintig jaar advocaat geweest bij Houthoff. De laatste tijd hebben zich in de advocatuur een aantal ontwikkelingen voorgedaan waar ik kritisch tegenaan kijk en die naar mijn mening ten koste gaan van de aantrekkelijke aspecten van het vak. Wat ik bijvoorbeeld jammer vind is de toenemende schaalvergroting, die steeds meer regeltjes en richtlijnen tot gevolg heeft. De autonomie van de individuele advocaat gaat daardoor verloren. Ook sta ik kritisch tegenover de internationalisering. Door Angelsaksische invloeden neemt de aandacht voor geld, glamour en status toe. De advocatuur dreigt een hijgerig, neurotisch wereldje te worden.

DE

E

Ik heb met plezier bij Houthoff gewerkt, maar de laatste jaren vond ik minder voldoening in mijn werk. Ik vind dat de advocatuur oppervlakkiger wordt doordat de verkeerde doelen worden gesteld. De nadruk ligt naar mijn mening teveel op omzet en winst. Door in declarabele uren te denken ontnem je jezelf de tijd en de rust om aandacht te besteden aan studie en andere niet-rendabele activiteiten, zoals publiceren. Door een constante toename van werk en minder tijd om dat werk op het gewenste niveau uit te voeren, ontstaat intellectuele oppervlakkigheid. Een verschraling die ook optreedt omdat je jezelf te weinig tijd gunt kritisch na te denken over de vraag wat nu werkelijk de inspirerende aspecten van het beroep zijn en hoe je die

kwaliteiten zou moeten bereiken. Ik houd van het vak, amuseer me met het recht, maar mijn werk als partner stond in toenemende mate in het teken van 'management- en tempovaardigheden': hoe slaag je erin steeds meer ballen in de lucht te houden? Ik werkte zeker zestig uur per week en hield dat vol op routine. Aan iets anders dan werken kwam ik nauwelijks toe. In de weekenden hoorde ik vanachter mijn raam de vogeltjes fluiten, maar ik had geen tijd om naar buiten te gaan. Ik raakte ontevreden over het structurele gebrek aan aandacht voor andere dingen die ik fascinerend vind in het leven. Geen tijd voor een goed boek, een mooi gedicht, geschiedenis of muziek. In toenemende mate begon ik weerzin tegen mijn werk te voelen.

Ik heb lange tijd nagedacht over een alternatief voor het leven dat ik leidde. Ik heb gespeeld met de gedachte aan een overstap naar de rechterlijke macht of een klein kantoor met bevriende advocaten. Maar langzaam kwam ik tot het besef dat ik de rechtsbeoefening te eenzijdig vond. Ik had eigenlijk geen zin meer in jarenlange procedures en strijdende mensen. Uiteindelijk koos ik voor een radicale oplossing: weg van het vak en weg van het recht. Veel advocaten werken alsof ze nog tien levens op de plank hebben liggen. Alsof ze, als ze 65 zijn en opgebrand, gewoon een nieuw leven uit de kast trekken. Om niet bedrogen uit te komen koos ik voor een bestaan dat in alle opzichten anders is. Ik heb een rationeel, cerebraal leven tussen vier muren in de stad ingeruild voor een romantisch ruraal bestaan, waar plaats is voor de zintuiglijke ervaring van lucht, licht en ruimte. Maar het was een hele stap om

alle zekerheden over boord te zetten en te kiezen voor een leven zonder structuur. Toen ik eenmaal de beslissing genomen had om te stoppen met de advocatuur heb ik moeilijke momenten gekend. Ik stond 's morgens in de supermarkt achter mijn boodschappenkarretje en dacht: wat doe ik hier? Waarom ben ik niet aan het werk? Nu we permanent in Frankrijk wonen vragen mensen me soms meewarig of ik wel voldoende intellectuele uitdaging vind in mijn nieuwe bestaan. Tja, er is natuurlijk verschil tussen een gesprek met de Franse metselaar over het storten van een betonvloertje en het brainstormen met kantoorgenoten over gecompliceerde juridische kwesties. En dat is inderdaad wel een groot gemis: de dagelijkse gesprekken met gelijkgestemde juristen. Maar de intellectuele uitdaging vind ik wel degelijk. Voor mij is die direct gekoppeld aan de vrijheid die ik nu ervaar: het in staat zijn, met kritische distantie maar zonder middelbare geborenheid, open te staan voor alles wat zich in het leven voordoet.

Mijn huidige werk bestaat uit het ontvangen van gasten en het uitbreiden van de voorzieningen op en rond de boerderij. Ik bouw aan mijn toekomst in Frankrijk, waar ik weer 'from scratch' moet beginnen. Ik verdiep me in de geschiedenis van Crestet, het land, de taal en de gebruiken. Mijn bestaan heeft niet meer de status van dat van een advocaat. Ik leef nu in een andere werkelijkheid. Als ik fiets door de heuvels hoor ik de vogeltjes en voor het eerst sinds jaren heb ik tijd om echt naar ze te luisteren." ■